

323.5(497.11)
1094.5

87(1)

Смрд

10/14/02

ЗАКОН

о

ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

У ЗАКОНУ

О СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

БЕОГРАД

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1902.

287(1)

СНБ. Ј.

МИ
АЛЕКСАНДАРИ
по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОВЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НА-
РОДНО ПРЕДСТАВНИШТВО УСВОЈИЛО И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И
ПОТВРЂУЈЕМО :

ЗАКОН

о

ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА У ЗАКОНУ

О СРЕДЊИМ ШКОЛАМА

који гласи:

Члан 3. закона мења се и изменењен гласи:
Потпуна средња школа има осам разреда,
а непотпуна шест или четири. Сваки разред
траје годину дана.

Прва четири разреда средње школе чине
нижи, а друга четири разреда виши течај.

Члан 4. закона мења се и изменењен гласи:
Државних средњих школа може бити: у
Београду три, у унутрашњости пет потпуних и
десет непотпуних средњих школа, само за мушки
и једна потпуна средња школа за женску децу.

Потпуне средње школе могу се свести на
шесторазредне или четвороразредне, ако би кроз

три године узастопце имале у 7. и 8. разреду мање од 25, а у 5. и 6. мање од 40 ученика годишње. Четвороразредне средње школе могу се затворити, ако у њима не би било најмање по 100 ученика годишње кроз три године узастопце.

Ако би у којој потпуној средњој школи било толико паралелних одељења, да могу за себе чинити потпуну или непотпуну средњу школу, могу се та одељења издвојити у засебну средњу школу у истом месту.

Непотпуне средње школе могу се заменити са стручним привредним школама.

Отварање, свођење, замењивање и затварање средњих школа врши се Краљевим Указом на предлог Министра просвете и црквених послова, а по саслушању Главног Просветног Савета.

Члан 7. закона мења се и изменењен гласи:

Краљевим указом на предлог министра просвете и црквених послова, а по саслушању Министарског Савета, може се одобрити и појединим окрузима, срезовима, градовима или приватним лицима да отворе и о свом трошку издржавају непотпуну средњу школу за мушки и женски децу.

За унутрашње уређење ових приватних школа и за квалификације наставника вреде у свему одредбе овога закона, осем ако им се Краљевим указом не би друкчије уређење нарочито одобрило. Избор наставника у овим школама потврђује министар просвете и црквених послова. Време које наставници проведу у приватним средњим школама — ако се доцније врате у државну наставничку службу — сматраће се као да су га провели у државној служби у истом звању.

У колико ће сведочанство ових приватних школа вредети као сведочанства државних школа, прописује министар просвете и црквених послова.

Члан 11. закона мења се и изменењен гласи:

Које ће се науке и вештине, обавезно или добровољно, учити у којој врсти средњих школа одређиваће министар просвете и црквених послова, по саслушању Главног Просветног Савета.

Од вештина може директор ослободити поједине ученике, привремено или стално, према увери школског лекара. Од певања још и на предлог дотичног наставника, ако ученик нема слуха или дара за ту вештину.

Ученицима, који би у обавезним предметима показали слаб успех, директор може забранити учење добровољних предмета.

Члан 13. закона мења се и изменењен гласи:

Наставне планове и програме државних средњих школа, као и све што се тиче извођења њихова, прописује министар просвете и црквених послова.

Према месним приликама поједињих средњих школа, министар може допустити да се наставни план и општи програм у неколико измени.

Једном утврђен наставни план и програм не може се мењати за ученике, који су по њему почели учити.

Министар просвете може наредити да се у неким средњим школама заведе интернатско живљење, према правилима која се о томе пропишу.

Члан 21. закона мења се и изменењен гласи:

При упису у I. разред сваки ученик мора поднети:

а) школско сведочанство о томе, да је као редован или приватан ћак с добрым успехом свршио четврти разред основне школе, и да је био доброг владања.

б) крштеницу или, у доказаној немогућности да се она набави, законски потврђено уверење о томе, да у години, које се уписује, навршује 10 до 13 година.

На страни 10. закона у наслову: „Уписнина и школарина“, изостављају се речи „Уписнина и“.

Члан 24. закона мења се и изменењен гласи:

При упису ма у који разред државне средње школе, ученици плаћају годишње на име школарине за сваки разред ниже га течара по двадесет динара, а за сваки разред вишега течара по четрдесет динара, ако њихови родитељи или имања плаћају више од сто динара годишње непосредне порезе. Ученици, чији родитељи плаћају од тридесет до сто динара годишње непосредне порезе, плаћаје само половину школарине.

Родитељи, који имају више од двоје деце у средњим школама, плаћају половину одређене школарине.

Школарину за први разред плаћају само они ученици, који положе пријемни испит.

Члан 25. закона мења се и изменењен гласи:

Школарина се уноси у школску касу, из које ће се набављати учила и књиге за ученичку књижницу, све школске и канцеларијске потребе школе, и давати ученичко благодејање сиромашним ученицима, који се одлично уче и примерно владају.

Како ће се и колико од примљене школарине трошити на горње сврхе, а колико уносити у заснивање опште школске касе средњих школа, као и ближа правила о намени, руковању и трошењу новца из ове готовине, прописује министар просвете и црквених послова.

Члан 26. закона мења се и изменењен гласи:

Школарине се ослобођавају сиромашни ученици врло доброг учења и примерног владања.

За сиромашне ученике сматраје се они, чији родитељи или имања плаћају годишње до тридесет динара непосредног пореза.

Члан 31. закона мења се и изменењен гласи:
За велике кривице ученик се може казнити:

а) удаљењем из тог завода према савету директорову за једну школску годину; у овом случају директор ученику само издаје школско уверење (односно сведочанство);

б) исхључењем из тог завода — или и из других средњих школа у истом месту — за једну или више школских година; и

в) изгнањем из свих средњих школа у Србији.

Последње две одлуке доноси професорски Савет.

Министар просвете и црквених послова може мењати само одлуку изгнања из свих средњих школа, која је извршна тек кад је он одобри.

Члан 41. закона мења се и изменењен гласи:

Ученику, чији би годишњи успех био слаб из два научна предмета, допушта се да почетком нове школске године полаже разредни испит из тих предмета, после чега ће разредно веће одлучити о његову преласку или понављању разреда.

Члан 50. закона мења се и изменењен гласи:

Ученици, који уче у приватним средњим школама, дужни су полагати нижи течајни испит у државним средњим школама, ако желе продужити даље школовање.

За овај се испит не плаћа ни такса држави ни награда члановима испитног одбора.

Но ако управа које приватне средње школе прими на себе трошкове за чланове комисије, министар просвете ће одредити комисију, пред којом ће ученици полагати нижи течајни испит у својој школи.

Члан 51. закона мења се и изменењен гласи:

Ученици, који приватно уче један или више разреда средње школе, могу ступити у државну средњу школу као редовни ученици: а) ако нису

прешли године допуштене за разред у који желе ступити, и б) ако положе испите из разреда који нису редовно учили.

За ученике који, приватно учећи средњу школу, само испите полажу у државним средњим школама, не вреде ограничења о годинама старости.

Ученик, који редовно учи у државној средњој школи, не може у истој години полагати испит из старијег разреда који би приватно учио.

Члан 52. закона мења се и изменењен гласи:

Приватни ученици плаћају држави, при полагању испита у државној средњој школи, једну испитну таксу, ма испите полагали из више разреда у исто време; тако исто плаћају и сваком члану испитног одбора пет динара.

Сиромашни се ученици ослобођавају и испитне таксе и награде члановима испитног одбора.

Члан 55. закона мења се и изменењен гласи:

Сваки је ученик дужан узети по свршетку школске године школско сведочанство; у току школске године ученику се може издати само уверење о учењу и владању.

Облик сведочанства и уверења прописује министар просвете и црквених послова.

За дупликат школског сведочанства или уверења плаћа се, поред таксе, још и десет динара за школску касу.

Члан 56. закона мења се и изменењен гласи:

Наставници су средњих школа: директори, професори, супленти и учитељи.

Директори, професори, супленти и виши учитељи постављају се Краљевим указом, а учитеље поставља министар просвете и црквених послова.

Члан 58. закона мења се и изменењен гласи:

За директора у непотпуној средњој школи може бити постављен професор, који је у том

звању служио најмање осам година; а у потпуној онај, који је као директор непотпуне средње школе служио најмање пет или као професор најмање петнаест година, а при том се одликовао школским радом и примерним владањем.

Директорско је звање у потпуним средњим школама стално, а у непотпуним привремено.

Члан 59. закона мења се и изменењен гласи:

Професором може постати супленат или учитељ грађанске школе, који је положио професорски испит, а као наставник радио најмање три године у средњој или грађанској школи.

Члан 60 закона мења се и изменењен гласи:

Професори могу бити постављени само за ону групу предмета, за коју су професорским испитом оквалификовани.

Члан 61. закона мења се и изменењен гласи:

За професора хришћанске науке у средњим школама може се поставити оно свештено лице, које има квалификацију за професора богословије.

Члан 62. закона мења се и изменењен гласи:

За суплента може бити постављен кандидат, који је положио испит зрелости у средњој школи и има сведочанство о свршеном филозофском или техничком факултету Велике Школе, или ког страног универзитета, или политехнике.

Суплент, који за пет година не положи професорски испит, отпушта се из наставничке службе.

Члан 66. закона мења се и изменењен гласи:

Директорове су дужности :

- да управља заводом по закону, прописаним правилима и наредбама министарским, и да руководи образовање и васпитање омладине у целом заводу;

- да што чешће походи предавања наставника и да им даје потребна упутства;

3. да се брине за попуњавање наставничких места свога завода;

4. да се стара о тачном држању часова и вршењу програма од стране свију наставника;

5. да сам врши или наређује замену одсутних наставника;

6. да одређује разредне старешине;

7. да уписује ученике у школу и руководи испите;

8. да утврђује распоред испита;

9. да води надзор над школском зградом, школским збиркама и училима, и да настојава да се њима савесно рукује;

10. да води сву преписку завода под својим потписом и чува службене акте и књиге;

11. да управља школским имањем и школском касом, да буџетске суме прима и троши на одређене потребе завода, и да о свему коме треба рачуне положе и за исправност њихову одговара.

Члан 69. закона мења се и изменјен гласи:

Наставници су дужни имати недељно овај број часова:

1. директори потпуних средњих школа: до 5, а директори непотпуних: 5—8 часова;

2. професори: 15—18;

3. супленти, за прве две године службе, највише 10 часова;

4. учитељи: 16—20 часова — недељно.

О одступању од овога одлучује Министар просвете.

Ако би професор или учитељ примио више од прописаног броја часова, може му Министар одредити хонорар за прекобројне часове, ако су то часови вештина, осем случаја, кад би замењивао наставника који одсуствује због болести или ради усавршавања у својој струци на страни.

Члан 70. закона мења се и изменјен гласи:

Супленти су дужни, поред предавања одређених им предмета, да заступају одсутне наставнике и да најмање по два пута у месецу присуствују предавањима професора, који предају науке из којих ће професорски испит полагати.

Члан 71. закона мења се и изменјен гласи:

Директори у потпуним средњим школама деле се на три класе и имају годишње плате: I. класе 7000 дин., II. класе 6000 динара, III. класе 5000 дин. У једној класи директор мора провести најмање пет година.

Директори у непотпуним средњим школама имају, поред редовне професорске плате, годишњи додатак од 600 динара.

Члан 72. закона мења се и изменјен гласи:

Основна је плата професору средње школе 2400 динара на годину, која се повишива са 600 динара годишње у почетку после пете и десете, а за тим после сваке четврте године, тако да после навршene 26. године службе годишња плата професора износи 6.000 динара.

Директори и професори, који наврше тридесет година указне службе, имају право на пензију, колико им је износила њихова последња плата.

Члан 73. закона мења се и изменјен гласи:

Плата је супленту 1500 динара на годину.

Године службе проведене у овом звању рачунају се за пензију и за периодске повишице професорске плате.

Члан 75. закона мења се и изменјен гласи:

Учитељи се деле на пет класа, а имају ове плате: учитељи V. класе 1200 динара годишње; учитељи IV. кл. 1500; учитељи III. кл. 1800; учитељи II. кл. 2100; учитељи I. кл. 2500 дин.

У свакој вишеј (III—I) класи учитељ мора провести најмање четири године.

Члан 77. закона мења се и изменењен гласи:

Виши учитељи и учитељи, који наврше десет година службе, имају право на пензију, за случај старости, душевне или телесне неспособности; а кад наврше тридесет и пет година службе, имају право на пензију колико им је износила њихова последња плата.

Пензија им се рачуна као и наставницима народних школа.

Члан 79. закона мења се и изменењен гласи:

Почетком школске године професорски савет одређује једног наставника за пословођу.

Дужности су пословођине: да води записник у седницама професорског савета, да одржава у реду школску архиву и помаже директору у вршењу свију административних послова.

Пословођа у потпуној средњој школи има на име награде 480 динара годишње, а у непotpunoј 240. Ова ће им се награда давати из школарине.

Члан 92. закона мења се и изменењен гласи:

Дужности су професорског савета :

1. да изриче над ученицима казне према чл. 31. овога закона;

2. да на крају сваког тромесечја саслуша извештаје разредних старешина о стању и напредовању ученика њихових разреда, и да том приликом, а по потреби и раније, утврди заједничке мере за поправљање наставе и васпитања;

3. да одлучује о набављању учила и књига;

4. да, по предлогу директорову, распоређује предмете на наставнике према њиховим квалификацијама;

5. да одређује, који ће од сиромашних ученика бити благодејанци и колико им се на име благодејања може издавати.

6. да се договора о потребним изменама у школским правилима и у опште о свему што би

могло служити унапређењу завода и усавршавању наставе у њему, и да подноси у том циљу донесене одлуке Министру.

Члан 96. закона мења се и изменењен гласи:

Ради испитивања кандидата, који желе полагати професорски испит, постоји у Београду, при Министарству просвете и црквених послова, стална испитна комисија.

Члан 105. закона мења се и изменењен гласи:

Право на професорски испит имају они кандидати, који су провели најмање две године као супленти у којој средњој школи, или као учитељи са факултетском спремом у грађанској школи, или као доценти у Великој Школи, или они професорски помоћници (асистенти) у Великој Школи који су се најмање две године вежбали у којој средњој школи.

Члан 106 закона мења се и изменењен гласи:

Од кандидата, који су по положеном испиту зрелости свршили факултет на страни, могу се по предњем члану пустити на испит само они, који су као редовни слушаоци универзитета или политехнике радили и у научним институтима или у семинарима, и положили прописне испите који одговарају стручним испитима у Великој Школи (дипломски испит, лисанс, докторат.).

Члан 108. закона мења се и изменењен гласи:

Ради полагања професорског испита, кандидат се пријављује председнику сталне испитне комисије молбом, у којој излаже из којих предмета жели испит полагати.

Уз пријаву кандидат мора поднети :

а) сведочанство о положеном испиту зрелости које средње школе;

б.) сведочанство о свршеном факултету (философском или техничком) Велике Школе, универзитета или политехнике;

в) уверење од директора средње школе: да је испунио погодбе члана 105., да има физичких и моралних особина које су за наставнички по-зив неопходне, и да има све погодбе које се за државног чиновника у опште траже;

г.) кратак свој животопис, у коме ће изнети своје школовање, обим и правац својих научних и литерарних студија, из којих би одбор могао видети његову претходну научну спрему за наставнички по-зив;

д.) уверење о томе да је српски грађанин, по рођењу или прирођењу;

ћ.) домаћи састав (тему).

Члан 116. закона мења се и изменењен гласи:

Стручни испит има ове групе наука:

1. српски језик (увек са старим словенским језиком и српском књижевношћу, уз кратак преглед српске историје) као главни, а уз то руски, или латински с грчким, или немачки, или француски језик као споредни предмет;

2. латински с грчким језиком као главни, а уз то српски језик као споредни предмет;

3. немачки или француски језик као главни, а уз то српски језик, или педагогија с методиком, или психологија с логиком као споредни предмет;

4. географија као главни, а уз то јестаственица (зоологија, ботаника, минералогија с геологијом), или општа историја са српском као споредни предмет;

5. историја општа са српском као главни, а уз то географија као споредни предмет;

6. зоологија и ботаника с основима минералогије и геологије као главни, а уз то математика, или физика, или хемија, или географија као споредни предмет;

7. минералогија и геологија с основима зоологије и ботанике као главни, а уз то матема-

тика, или физика, или хемија, или географија као споредни предмет;

8. математика и физика као главни предмет;

9. математика с нацртном геометријом као главни, а уз то физика или механика као споредни предмет;

10. физика с хемијом као главни, а уз то јестаственица (зоологија, ботаника, минералогија с геологијом), или математика као споредни предмет;

11. психологија, логика и историја филозофије са основима педагогије и методике као главни, а уз то српски језик са српском књижевношћу, или немачки, или руски, или француски језик као споредни предмет;

12. педагогија и методика са основима психологије, логике и историје филозофије као главни, а уз то руски језик, или немачки, или српски језик са српском књижевношћу, или француски језик као споредни предмет.

Ове последње две групе наука вреде само за кандидате за професоре учитељских школа.

Члан 135. закона укида се.

Члан 136. закона постаје члан 135.

Члан 137. закона постаје члан 136., и изменењен гласи:

Кад се овај закон обнародује, Краљевим указом, на предлог Министра просвете и црквених послова, а по саслушању Главног Просветног Савета, наредиће се, у којим ће се mestимa отворити нове или затворити садашње средње школе.

Чланови 138., 139., 140. и 141. закона — укидају се.

Члан 142. закона постаје члан 137. и изменењен гласи:

Садашњим професорима срачунаће се плата према овим изменама закона, а према годинама службе, које су им по досадашњим законима већ признане за периодске повишице.

Члан 143. закона постаје члан 138.

Члан 144. закона постаје члан 139.

Додаје се нов члан 140.:

Нове средње школе, које се по овим законским изменама буду отвориле, падају на терет државног буџета оне године, у којој су отворене.

Члан 145. закона постаје члан 141. и изменљен гласи:

Ове измене и допуне у закону о средњим школама ступају у живот кад их Краљ потпише и у службеним се новинама обзнате, и од тада престају важити све оне одредбе закона о средњим школама, које су овим изменама и допунама противне. Тада престаје важити и закон о професорским испитима за средње школе, ниже ивише, од 29. јануара 1880. године, у колико се тиче професорских испита свију група сем групе богословских предмета.

Препоручујемо Нашем Министру просвете и црквених послова и Нашем Министру финансија, да закон овај обнародују и о извршењу се његову старају; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

10. маја 1902. год.

у Београду.

АЛЕКСАНДАР С. Р.

(М. П.)

*Видeo и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,*

А. Нинчић С. Р.

*Министар
просвете и црквених послова,
Драг. Стаменковић* С. Р.

*Министар финансија,
Д-р. М. М. Поповић* С. Р.

*У. Ј.
36289*